

*Van de Schelde de dochter, die Antwerpen heet
De woorden veranderden, maar het lied blijft.*

Van de foto: verzameling van Prof. Jacques P. De

Antwerpen 93

De economische onderbouw van een culturele hoofdstad

Ten geleide

Het rijtje van de opeenvolgende Europese cultuursteden is kort en weinig gekend; hun initiatieven hebben tot dusver een bescheiden weerklank gehad. Antwerpen echter heeft zich niet enkel van cultuurstad tot culturele hoofdstad opgewaardeerd, maar beoogt dit ook daadwerkelijk met meer uitstraling voor een breed voetlicht te manifesteren. Dit vormt ook een aanleiding om hierbij aan te sluiten met complementaire initiatieven. De vier navolgende bijdragen behandelen elk een ander terrein van de economische onderbouw van Antwerpen en deze inleiding wijdt enkele beschouwingen aan de relatie tussen economie, cultuur en stad.

De gekozen onderwerpen, cultuurbeleid en city marketing, de diamantnijverheid, de haven en het toerisme, tonen aan dat het raakvlak tussen economie, cultuur en stad veelzijdig is. De stad, wieg van de beschaving, is steeds een plaats geweest waar goederen, diensten en informatie worden gemaakt, bewaard, gebruikt en verhandeld. De stad is een commercieel, financieel en cultureel knooppunt, waar nieuws over markten, financiële gegevens of ideeën over de wereld in het algemeen ontstaan, worden gegenereerd en doorgegeven onder mensen, en waar ook cultuur ontstaat en gedijt als veruitwendiging van de levensstijlen die samengaan met die concentratie van activiteiten.

Een stadsgewest als Antwerpen, waarbinnen ongeveer één tiende van het Bruto Nationaal Produkt van België ontstaat, met een breed spectrum van economische activiteiten, met een sterke internationale bedrijfsaanwezigheid en een op export georiënteerde economie, een wereld-diamantcentrum en een haven die een poort op de hele wereld vormt, kan niet anders dan een belangrijke en veelzijdige culturele identiteit ontwikkelen.

De economische bloei van Antwerpen is van oudsher met een grote

culturele ontplooiing gepaard gegaan. De relikken van vroegere eeuwen vormen vandaag een patrimonium van hoge waarde, waar ondermeer het cultuurtoerisme weer economische baten aan ontleent.

"Selling the city" maakt opgeld sinds men alom de snel toenemende economische waarde van cultuur, leef- en werkomgeving, toerisme... is gaan beseffen. Cultuur en toerisme zijn ten dele dienstig gemaakt aan de economie; de economische benadering van cultuur en toerisme is ondermeer weerspiegeld in termen als city marketing en "het toeristisch produkt", en in de analyse van bestedingspatronen. Nuchtere vaststellingen als "Dagtoeristen veroorzaken verkeersdrukte, vereisen veel parkeergelegenheid, en besteden minder dan verblijfstoeristen" houden natuurlijk gevaren in voor verschraling van de interesse tot commerciële ontspanningspatronen die nog zeer weinig met echte cultuurbeleving te maken hebben, of voor kortzichtigheden in het beleid zoals het discrimineren van rugzaktoeristen en dagjesmensen. De economische benadering zelf treft hierin echter geen schuld; zij kan integendeel een nuttige bijdrage leveren tot het management van het culturele aanbod en aldus de doelmatigheid van bestedingen op dat terrein vergroten.

Aan cultuur is nog nooit zo'n grote waarde gehecht als vandaag, en de culturele en toeristische bestedingen in een stad als Antwerpen, van zowel eigen inwoners als bezoekers, zijn aanzienlijk. Zij vormen op hun beurt dus ook een aanzienlijk inkomen voor anderen die in de recreatieve, culturele en toeristische sector actief zijn. Dit blijkt ook uit wat volgt. Toch stemt de prijs die wij bereid zijn te betalen lang niet altijd overeen met de waarde van "cultuur", of met de kosten ervan; de appreciatie van cultuurgoederen is bijzonder uiteenlopend van individu tot individu, een groot gedeelte van wat wij cultuur noemen is publiek goed, er is een belangrijk consumentensurplus en subsidiëring speelt een belangrijke rol. Zo wordt voor het genot van stedschoon en landschapsschoon geen prijs aangerekend, maar wordt door dit met belastinggeld en inkomenstransfers verstrekte aanbod anderzijds ook weer indirect een inkomen gegenereerd voor andere economische bedrijvigheden zoals de horeca.

De econoom kent van alles de prijs en van niets de waarde; hij kan vaststellingen maken over de raakvlakken tussen economie en cultuur, maar vermag niet te voorspellen waaraan waarde wordt gehecht, en nog minder te bepalen waaraan waarde zou moeten worden gehecht. De makers van veel cultuurgoederen hebben nooit beseft welke waarde nu aan hun produktie wordt gehecht. De Balinezen zeggen "wij heb-

geen kunst, wij doen alles zo goed als wij kunnen". Wijzelf zijn trots op onze musea, waar wij een levenswijze tentoonstellen die wij onmogelijk hebben gemaakt.

Met dergelijke bespiegelingen kan het beleid natuurlijk bitter weinig aanvangen. Er kan wel uit afgeleid worden dat het geen economische sector betreft die louter functioneert in termen van vraag en aanbod, en beoordeeld kan worden op zijn toegevoegde waarde. Antwerpen moet er niet naar streven een cultureel, toeristisch-recreatief produkt aan te bieden dat maximaal rendeert in economische termen. Antwerpen moet erin slagen zich met een cultureel-recreatief imago te profileren, zowel gebaseerd op een eigen aanbod aan cultuurprodukten, monumenten, musea en gebouwen als op zijn eigenheid als gastvrije stad aan een stroom, als diamanthoofdstad, en als wereldhaven.

Ook urbanistische ontwikkelingen hebben voor Antwerpen, zoals voor elke grote stad, belangrijke economische en culturele gevolgen: zij zullen meebepalen hoe ons werk er zal uitzien, en zelfs waaruit ons werk in de toekomst zal bestaan. Antwerpen heeft, zoals vele Vlaamse steden, de erfenis van zijn laat-middeleeuwse economische bloei bewaard in zijn kern. In de negentiende eeuw werd het haven- en handelscentrum een weg- en spoorwegknooppunt, omgeven door rand- en voorsteden. Naderhand heeft de stad zich niet zonder moeite aangepast aan haar meer recente roeping van industriële en commerciële groeipool. De invloedssfeer op het achterland is enorm toegenomen. Door ondermeer de Scheldetunnels is dat achterland ook geografisch verplaatst. Dat heeft grote repercussies gehad op de levenswijze van veel mensen. De havenactiviteit is verder zo goed als compleet uit de kernstad verdwenen, en de stad is gemodelleerd om massa's kantoorbedienden te herbergen en naar het werk te brengen met trein, tram, bus en auto.

's Werelds grootste steden slagen er thans echter niet meer in een verdere aangroei van de dagelijkse mensenstroom naar en uit hun centra te verwerken, en voor Antwerpen is deze toekomst niet zo ver meer af. Vormt dit geen limiet voor de stedelijke uitstraling? Het werk zal dan wellicht een eind weegs naar de mensen afleggen, naar bureausatellieten buiten de kernstad, waardoor Antwerpen en Brussel stilaan aaneen zullen groeien, terwijl de kern meer een ontmoetingsplaats en een informatiecentrum zal worden. Dergelijke ontwikkelingen moeten echter beheerst worden; zo moet de leefbaarheid verbeterd worden en moeten vlotte achterlandverbindingen gewaarborgd blijven, want deze worden de belangrijkste concurrentiefactor voor het functioneren van de haven, en dus van een groot deel van de economische toekomst van Antwerpen.

Het valt niet te voorspellen hoe de wisselwerking economie-cultuur-recreatie in de toekomst zal evolueren. De attractiviteit van het leven in een stad zal wellicht meer en meer van invloed zijn om de hooggekwalificeerden aan te trekken die de produktiviteitsgroei en daarmee de concurrentiepositie van de ondernemingen bepalen. Tegen het jaar 2000 zullen industriearbeiders minder dan één tiende van de actieve bevolking uitmaken. Meer dan negen op tien personen met een hoger diploma zullen heel hun actieve leeftijd doorbrengen als bediende in een organisatie. Dergelijke evoluties zullen in belangrijke mate het gezicht van de stad en de culturele verwachtingen van de toekomst bepalen.

Venetië, wellicht het archetype van een moderne stad, dankte zijn middeleeuwse welvaart vooral aan de hoeveelheid en de kwaliteit van de informatie die binnen zijn muren circuleerde, en aan de cultuur waarvan het een internationaal knooppunt was. De rol die de dogen en de handelaars speelden bij het mogelijk maken van deze bloei is bekend. Het scheppen van een kader waarin economische, sociale en culturele interacties tussen mensen tot meer welvaart en een hogere cultuurbeleving leiden in een kosmopolitische atmosfeer, is ook de boeiende uitdaging voor een culturele hoofdstad als Antwerpen.

*Paul De Gerssem
Directeur-generaal,
GOM-Antwerpen*

DE ABB-AGENT

Een zelfstandig beroep in de financiële sector

Bij de onderhandelingen tussen maatschappij
en cliënt neemt de ABB-agent een spilpositie in.

Taak van de ABB-agent

Hij heeft het statuut van zelfstandige en beheert zijn eigen verzekeringskantoor. Hij is in zijn regio de vertrouwenspersoon voor particulieren en ondernemingen. Hij geeft voor elke situatie een correct en passend verzekeringsadvies en helpt zijn cliënten de juiste verzekering kopen. Hij regelt courante schadegevallen. Bij de commerciële uitbouw en het beheer van zijn kantoor krijgt hij alle steun en begeleiding van een gespecialiseerd inspectie-team. Vanuit het regionale ABB-kantoor en het hoofdkantoor van ABB te Leuven krijgt hij logistieke steun op het gebied van administratie, boekhouding, publiciteit, informatica. ABB biedt hem een volledige opleiding van vier maanden en zorgt daarna voor permanente bijscholing.

Profiel van de ABB-agent

Gezien de evolutie in het verzekeringswezen heeft de ABB-agent best een basisopleiding van universitair niveau. Voor de stabiele uitbouw van zijn agentschap kan hij zich flexibel bewegen op alle niveaus van zijn cliënteel. Hij streeft steeds naar eerlijke oplossingen en heeft zin voor orde en werkorganisatie. Bovenal heeft hij een grote dosis inzet, commerciële feeling en werkracht nodig. Onder het motto 'deskundig en dienstvaardig' levert de ABB-agent een optimale service. Hij sluit aan bij de algemene doelstelling van ABB, namelijk samenwerken om als verzekeraar aan de cliënten veiligheid en service te blijven aanbieden.

Hebt u interesse voor de functie van ABB-agent?

Stuur uw sollicitatiebrief en uw curriculum vitae naar het hoofdkantoor of één van de regionale kantoren van ABB:

ABB-hoofdkantoor,
Minderbroedersstraat 8, 3000 Leuven, ter attentie van Guido Smets,
ABB-Antwerpen,

Lange Nieuwstraat 32, 2000 Antwerpen, ter attentie van Ludo Meynckens, 03/223 62 11
ABB garandeert u een correcte, discrete en snelle behandeling van uw kandidatuur.

Aan geschikte kandidaten biedt ABB van bij de start een degelijk inkomen en een bestaand cliënteel. Verder kunnen doorzetters, met de kracht van ABB en met hun zelfstandig werk, deze aantrekkelijke en winstgevendende verzekeringsportefeuille verder uitbouwen.

ABB is Belgisch en financieel onafhankelijk.

**ABB is de verzekeringsmaatschappij van de groep Belgische Boerenbond.
ABB werd opgericht in 1922 en behoort al vele tientallen jaren tot de vijf
grootste verzekeringsmaatschappijen in België.**

Het succes van ABB steunt op de doeltreffende combinatie van drie factoren:

1. Een cliëntvriendelijke bedrijfsfilosofie,
2. Voortdurende investeringen in vernieuwend produktonderzoek,
3. 1.600 zelfstandige agenten, verspreid over heel België.

Door die beleidskeuze kan ABB aan particulieren en aan ondernemingen een volledig en concurrentieel verzekeringspakket op maat aanbieden.